

DE WERELD IS EEN SCHOUWTONEEL

KONRAD ADENAUER. EEN BIOGRAFIE

Historicus en archivaris **Sam van Clemen** (1970), die eerder al op de voorgrond trad met biografieën van de Amerikaanse president **Abraham Lincoln** en **Jozef Weyns**, de eerste conservator van het **Openluchtmuseum Bokrijk**, heeft nu met een biografie van **Konrad Adenauer** een leemte opgevuld. Tot nu toe bestond inderdaad weinig Nederlandstalige literatuur over deze man die nochtans sinds 1958 in de jaarlijkse peilingen van het **Instituut Allensbach** steeds als eerste wordt genoemd wanneer gevraagd wordt welke Duitser het meeste voor Duitsland heeft gedaan. Ook in 2003 toen het **ZDF** de verkiezing van de grootste Duitser uit de geschiedenis organiseerde, kwam **Adenauer** er afgetekend als overwinnaar uit te voorschijn, **Martin Luther**, **Karl Marx** en **Goethe** ver achter zich latend. **Adenauers** verdiensten voor zijn vaderland en voor de Europese samenwerking zijn dan ook enorm, zo moge blijken uit het boek van **van Clemen**.

Geboren in 1876 was hij vóór de **Tweede Wereldoorlog** zestien jaar lang burgemeester van Keulen, maar zijn echte opgang in de nationale politiek begon pas op zeventigjarige leeftijd in 1946.

Afgezet door de nazi's als burgemeester in 1933 was **Adenauer** tijdens de oorlog zo veel mogelijk op de achtergrond gebleven, hoewel hij verschillende keren werd gearresteerd wegens vermeende banden met tegenstanders van het regime.

Na de val van **Hitler** trad hij toe tot de pas opgerichte **Christen-Demokratische Union (CDU)**, waarvan hij in drie jaar tijd de absolute voorman werd. In 1949 werd hij verkozen tot bondskanselier, een functie die hij veertien jaar zou uitoefenen. Hij realiseerde tijdens die periode de afbouw van het **Bezettingstatuut**, een politiek van **Wiedergutmachung** tegenover de joden en een politiek

van verzoening tegenover de vijandelijke landen tijdens **WO II**.

Toen liet zijn partij hem vallen omdat ze niet geloofde dat hij als 89-jarige nog de parlementsverkiezingen van 1965 kon winnen.

Adenauer voerde toch nog campagne, intrigeerde zijn opvolger, schreef aan zijn memoires en reisde, als gangmaker van de Europese eenwording, doorheen Europa. Hij vierde nog zijn 91ste verjaardag om in 1967 plots te overlijden. Zijn hoge leeftijd had hij steeds beschouwd als een voordeel. In zijn memoires schreef hij daarover: *'Een lang leven geeft een mens de mogelijkheden om ervaringen te verzamelen. De ervaring leidt het denken en het handelen. Zij is door niets te vervangen, ook niet door aangeboren intellect. Dat geldt in het bijzonder voor het gebied van de politiek'*.

Van Clemen die voor zijn boek ook een aantal nog niet eerder gepubliceerde bronnen raadpleegde, vertelt **Adenauers** levensverhaal in negen chronologisch op elkaar volgende hoofdstukken. Op het einde van het boek vindt de lezer(es) ook een overzicht van plaatsen die vandaag nog steeds herinneren aan **Adenauer**.

Opgenomen is eveneens een biografisch repertorium van de belangrijkste hoofd- en bijrolspelers. Evenmin ontbreken een fotokatern en een aantal landkaarten.

'Konrad Adenauer. Een biografie' is een boeiend, vlot leesbaar boek over een grote Europese figuur die blijvende aandacht verdient, ook bij ons, omdat hij zijn stempel drukte op een cruciaal tijdsmoment.

Sam van Clemen * Konrad Adenauer. Een biografie * Uitg. **Aspekt** * 369 p * ISBN 978 90 5911 818 8.

Katelijne

LIEFDE, GEWELD EN DOOD

Classicus van vorming publiceert de Nederlander **Rudi van der Paardt** al jaren met succes studies, die de invloed van de oudheid tot onderwerp hebben, in de uitgebreide zin van het woord, op die Nederlandse litera-

(Vervolg op pagina 7)